

Motion till riksdagen

1987/88:Jo793

av Leo Persson m. fl. (s)

om öppna landskap

Effektivisering och rationalisering inom det svenska jordbruket har inneburit att många jordbruksenheter främst i skogsbygderna slagits ut. Följden har på många ställen blivit igenbuskning. Även plantering av skog förekommer. Denna utveckling går förmodligen inte att stoppa men den måste vara möjlig att begränsa. Om inget radikalt görs kan man befara att denna för landskapsbilden mycket negativa utveckling förmodligen fortsätter både på flera ställen och i ökad takt.

I skogslänen är landskapsbilden snabbt på väg att förändras. I bl. a. norra Dalarna, liksom i Siljansområdet, pågår en hotande igenbuskning. Det som gör detta speciellt allvarligt är att dessa områden också är landskapets mest frekventerade turistområden, vilka kan bli mindre attraktiva om det gamla vackra kulturlandskapet förändras.

En orsak till denna utveckling är att medelåldern på brukarna i skogsbygderna är mycket hög. En annan orsak är att vi har överproduktion av de livsmedel som är lämpliga att producera på denna typ av jordbruksmark.

Under senare år har kvaliteten på livsmedel som produceras, på den mat vi äter kommit alltmer i blickpunkten. Denna aspekt borde också tas med när riktlinjer för framtida jordbrukspolitik dras upp.

Stödregler och även lagstiftning borde ses över och ges en inriktning som innebär att landskapsbilden bevaras även i framtiden. Stöd baserat på areal borde prövas i nya former och i vidgad omfattning.

Andra sätt kan vara att övergå till arealbaserade miljöbidrag. Också förändringar i lagstiftningen m. m. kan vara nödvändiga.

En omläggning av stödsystemet bör vara möjlig att göra utan att det leder till större kostnader. Totaleffekten kan t. o. m. bli ekonomiskt fördelaktig.

I dag hamnar större delen av stödpengarna på de bästa gårdarna och leder till å ena sidan koncentration och överproduktion, å andra sidan till igenväxning och en radikalt förändrad landskapsbild som ingen önskar. All jordbruksmark i skogsbygderna kan inte bevaras men det måste vara lämpligt att bevara en för miljön viktig del. Alternativet är att även annan verksamhet, som exempelvis turism, kommer i farozonen.

Det finns hos naturvårdsverket en verksamhet, (NOLA-projektet) som syftar till åtgärder i odlingslandskapet. Det har pågått småskaligt under åren 1986–1987. Regeringen avser att verksamheten skall fortsätta även 1988 men då inriktas till jordbruksföretag för att bevara ett urval av värdefulla ängs- och hagmarker. Detta arbete bedrivs i samråd med riksantikvarieämbetet. Verksamheten bör enligt vår uppfattning utökas och omfatta även åtgärder i syfte att bibehålla öppna landskap för rent turistiska ändamål.

Även befintliga stöd typ IKS skulle mera kunna aktiveras inom stöd-
områdena för landskapsvårdande projekt tillsammans med jordbruk, jord-
ägande sockenmän etc.

Mot. 1987/88
Jo793

Något måste göras nu för att återskapa framtidstron hos de människor
som finns i glesbygden och hos dem som arbetar inom jordbruksnäringen.
Detta är mer än en jordbrukspolitisk fråga. Småbrukaren som landskaps-
vårdare är både en regional- och kulturpolitisk fråga och sammanhänger
också med intentionerna i "Landsbygd-90-kampanjen".

Regeringen har nyligen tillkallat en särskild regionalpolitisk utredning.
När det gäller de i denna motion berörda aspekterna av glesbygdspromblemet
är direktiven, enligt vår bedömning, alltför vaga. Det är angeläget att de
understryks och att kommitténs arbete kommer att ägna dem tillbörlig
uppmärksamhet.

Detsamma kan sägas om turismen. I glesbygder kan den vara en huvud-
näring eller en binäring som kombineras med annan verksamhet. Det är
därför angeläget att turismen behandlas likvärdigt med de övriga sakområ-
den som anges i kommittédirektiven.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i mo-
tionen anförts om öppna landskapets betydelse för turistnäringens
utveckling.

Stockholm den 25 januari 1988

Leo Persson (s)

Ove Karlsson (s)

Inger Hestvik (s)

Bengt-Ola Rytta (s)

Bo Södersten (s)

Irène Vestlund (s)